

(202. 1.)

GELEIDENDE BRIEF.

Aan
den Minister van Staat, Voorzitter van
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

's GRAVENHAGE, 20 Juni 1904.

Daartoe gemachtigd bij Kabinetsschrijven van 17 dezer, n°. 11,

heb ik de eer hierbij, namens de Koningin, ingevolge artikel 193 der Grondwet, over te leggen het verslag over de verrichtingen aangaande het armbestuur over 1902.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
DIJCKMEESTER.

(202. 2.)

VERSLAG over de verrichtingen aangaande het armbestuur over 1902.

Iste AFDEELING.

Werking van onderscheidene artikelen der Armenwet.

Art. 3. In de tweede afdeeling van dit verslag is een tabel I opgenomen, vermeldende de wijzigingen, die de in art. 3 der wet bedoelde lijsten der instellingen van weldadigheid over 1902 ondergingen.

Het aantal burgerlijke armbesturen daalde met 27, n.l. in Friesland, het aantal kerkelijke armbesturen steeg met 11, dat der particuliere met 5.

Het aantal genootschappen tot het verleenen van onderstand aan behoeftige kraamvrouwen nam met één kerkelijk genootschap toe.

Het aantal burgerlijke godshuizen verminderde met één, dat der kerkelijke vermeerde met één, dat der particuliere met 6.

Van de ziekenhuizen verminderde het aantal der kerkelijke met één en nam het aantal der particuliere met één toe; van de instellingen tot werkverschaffing in daartoe ingerichte werkplaatsen verminderden de burgerlijke en kerkelijke ieder met één, terwijl het aantal der instellingen tot werkverschaffing op andere wijze met één particuliere verminderde.

In het geheel waren er 1198 burgerlijke, 3923 kerkelijke, 804 particuliere en 70 gemengde instellingen van weldadigheid.

Art. 13. Tabel II van de tweede afdeeling van dit verslag geeft een overzicht van de in 1902 gehouden en gestuite collecten, gesplitst in collecten voor instellingen in de gemeente en elders gevestigd. Zooals daaruit blijkt werden er 5198 collecten gehouden en 263 gestuit, eene vermindering met 1901 aanwijzend van respectievelijk 3 en 20.

In zake stuiting van collecten werden geene beroepen op de Kroon ingesteld.

Art. 15. Dit artikel gaf aanleiding tot eene Koninklijke beslissing, welke hierachter als bijlage I is opgenomen.

Artt. 20, 21, 22 en 26.

Van de ondersteuning der armen.

De verslagen, door Gedeputeerde Staten over 1902 ingezonden ter beantwoording van de vragen, vermeld op bladz. 2 van het Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1903—1904.

verslag over 1898, zijn als bijlagen II—XII hierachter opgenomen. In de regelen voor de bedeeeling en in de maatregelen tot contrôle der bedeelde personen, medegedeeld in het verslag over 1898, werd wijziging gebracht in de gemeenten Amsterdam en Terschelling.

Voor Amsterdam bestaat de wijziging hierin, dat het maximum van bedeeeling dat op f 3 bepaald blijft, na machtiging van burgemeester en wethouders, in zeer bijzondere gevallen mag worden overschreden, terwijl te Terschelling het verpleeggeld van burgerlijke armen in het godshuis der Hervormde diaconie te West-Terschelling van f 80 per persoon en per jaar tot f 100 is verhoogd.

De Koninklijke beslissingen in zake geschillen over de woonplaats van behoeftige krankzinnigen zijn hierachter opgenomen als bijlagen XIII—XX.

Art. 69. Als bijlage XXI is hierachter opgenomen de Koninklijke beslissing in zake een geschil over het recht tot benoeming van het bestuur der Hendrik-Verbeekstichting te Oirschot.

Art. 72. Op grond van art. 52b der Armenwet werd door het kantongerecht te Elst de eisch toegewezen van het algemeen armbestuur te Heteren dat van H. de M., koopman te Driel, de betaling vorderde eener som van f 62,50, aan diens vader als ondersteuning verstrekt.

De rechtbank te Maastricht wees bij verstek eene vordering toe van de gemeente Vaals tegen den bewindvoerder over een krankzinnige tot terugbekoming van verpleegkosten en andere uitgaven ten behoeve van dien krankzinnige gedaan.

Tabel IIIa in de tweede afdeeling geeft een overzicht van de over 1901 en 1902 uitbetaalde en voor 1903 uitgetrokken subsidien, zooals die voorkomen op de goedgekeurde gemeenterekeningen en begrotingen. Tabel IIIb vermeldt de in iedere gemeente van Friesland over 1901 verleende en op de begroting voor 1902 gebrachte subsidien.

De instellingen a genoten over 1902 f 3 708 863, de instellingen b f 119 014, de instellingen c f 213 939 en de instellingen d f 13 507.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van de sedert 1871 aan de onderscheidene instellingen uit gemeentefondsen uitbetaalde subsidien.

	a.	b.	c.	d.	Totaal.
1871	f 2 203 924	f 131 879	f 21 486	f 22 183	f 2 379 472
1876	1 926 385	95 024	18 422	26 022	2 065 853
1881	1 978 192	101 417	21 141	28 791	2 129 541
1886	2 153 656	103 013	20 575	26 653	2 306 897
1890	2 510 891	117 354	23 466	42 939	2 694 650
1891	2 723 678	111 782	16 350	42 098	2 893 908
1892	2 853 461	113 689	46 624	21 369	3 035 143
1893	2 975 222	114 672	56 904	21 471	3 168 269
1894	3 087 625	115 154	57 653	21 019	3 281 451
1895	3 083 378	109 181	55 241	20 647	3 268 477
1896	3 077 827	113 903	59 969	20 913	3 272 612
1897	3 102 964	114 318	62 145	21 353	3 300 780
1898	3 150 709	112 268	56 463	22 751	3 342 192
1899	3 231 402	145 115	55 191	23 971	3 455 679
1900	3 401 374	137 735	54 260	15 402	3 608 771
1901	3 570 747	122 326	184 019	13 180	3 890 272
1902	3 708 863	119 014	213 939	13 507	4 055 323

De stijging die het totaal bedrag der subsidiën na 1886, met onderbreking alleen in 1895 en 1896 vertoont, hield ook aan in 1902. In 1876, 1881, 1886, 1891, 1896 en 1901 bedroeg het respectievelijk 87, 89, 97, 121, 137 en 163 pct. van dat van 1871, in 1902 170 pct.

De subsidiën voor de instellingen *a* stegen na 1881 voortdurend tot 168 pct. van het bedrag van 1871. Die voor de in-

stellingen *b*, welke tot 1898 schommelden op een bedrag, aanzienlijk lager dan dat van 1871, en in 1899 plotseling stegen tot 110 pct. van dat bedrag, vertoonden in 1900, 1901 en 1902 weer eene daling, waardoor het bedrag werd teruggebracht tot 90 pct. van dat van 1871. De subsidiën voor de instellingen *c* die, in hoofdzaak stijgend, in 1897 een bedrag bereikten van 289 pct. van dat van 1871, daarna daalden tot 252 pct. van dat bedrag, maar in 1901 door de omstandigheden in het vorig jaarverslag vermeld, plotseling stegen tot 856 pct. van het bedrag van 1871, bereikten in 1902, doordat ook dit jaar in Noord-holland ruimere subsidies werden toegekend aan de R. K. ziekenverpleging, de Luthersche diaconessen-inrichting en de Gereformeerde vereeniging voor ziekenverpleging te Amsterdam en aan het bestuur der vereenigde Gods- en Gasthuizen te Utrecht, het cijfer van 995 pct. van het bedrag van 1871. De subsidiën voor de instellingen *d* bleven in 1902 vrijwel stationnair: f 13 180 in 1901 en f 13 507 in 1902, of resp. 59 en 60 pct. van het bedrag in 1871.

In 1871 genoten de instellingen *a*, *b*, *c* en *d* van het totaal bedrag der subsidiën respectievelijk 92,7 pct., 5,5 pct., 0,9 pct. en 0,9 pct. in 1902 91,5, 2,9, 5,3 en 0,3 pct.

Statistiek der ondersteunden, uitgaven en ontvangsten.

Krachtens het derde lid van art. 2 van het Koninklijk besluit van 9 Januari 1899 (*Staatsblad* n°. 43), heeft de Centrale Commissie voor de Statistiek op verzoek van den ondergeteekende de bewerking, publiceering en voor zooveel noodig, ook de verzameling der statistiek van het armwezen over 1902 en volgende jaren opgedragen aan het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Het zij derhalve geoorloofd voor de statistiek der ondersteunden, der uitgaven en der ontvangsten van de instellingen van weldadigheid naar de publicaties van genoemd Centraal Bureau te verwijzen.

's Gravenhage, 13 Juni 1904.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
KUYPER.